

Cvičný test zo slovenského jazyka a literatúry

Čas na vypracovanie pravopisného cvičenia a testu: 60 minút

Pravopisné cvičenie ***Doplňte chýbajúce písmená a čiarky. Odpovede píšete priamo do textu.***

Jedným z území ktoré boli ob____vané medzi prv____mi bolo pobrežie (S/s)____tredozemného (M/m)____ora. Tu sa zrodila (G/g)récka kultúra. Gréci boli prv____mi (E/e)____urópskym____ učencam____ a filozofm____.

V pozorovac____ch prístrojoch stanovišťa v____šľahol ohnivý v____chor ozvalo sa silnejúce sv____šťanie. Namiesto b____valého krátera bola tu len akás____ plošina z ktorej sa neprestajne val____la láva. Z oblakov š____ahali blesky a rachot hromob____tia spl____val s treskotom sopky sťa v____renie bubnov. (S/Z)____pažeráka sopk____v____letovali skal____ská do v____šky tisíc stôp a v____buchovali ako granáty. Nebo bl____skaním akob____odpovedalo na v____buch sopky. Po okolí sa začali s____pať rozžeravené kamene. Láva r____chlo postupovala na v____chod a vliala sa do kor____ta rieky. Voda s____pela a pri st____ku s lávou sa menila na paru. Oblaky par____v____rážali do vzduchu a v nesmiernej v____ške akob____sa otvorili ventil____. S____kot a praskanie prer____vali vzduch.

Test ***Zakrúžkujte vybranú možnosť, resp. dopíšte správnu odpoveď. Odpovede píšete priamo do testu.***

Ukážka 1

Svet lásku má

Koľko býva dní
zlých a záludných.
Keď náhle stíchne vták,
seba strácaš v zrkadlách.

Pre tie chvíle Pán
dieťa dáva nám.
V očiach má nádej hviezd,
po cestách nás prišlo viesť.

Svet lásku má.
Anjel píše krídlom zopár viet,
tie dávne piesne necháš znieť.
Svet lásku má.

D. Hevier, P. Habera

1. Označte správne literárny žáner textu.

- a) populárna pieseň
- b) koleda
- c) epos
- d) bájka

2. Aký druh rýmu použil autor v tretej strofe ukážky 1? Napíšte jeho schému.

.....
.....

3. Označte správny básnický prostriedok spojenia slov *píše krídlom zopár viet*.

- a) epiteton
- b) prirovnanie
- c) metafora
- d) personifikácia

4. Určte slovný druh podčiarknutých slov.

a) Napísal babke mnoho listov.

.....

b) Pokazilo sa nám auto, ono je už dosť staré.

.....

5. Ktoré súvetie je podrad'ovacie?

- a) Stmievalo sa, no on sa nevracal.
- b) Neuzdravil sa, ba ešte sa mu pohoršilo.
- c) Rád by som vám pomohol, lenže nemám čas.
- d) Kým budeš chorý, môžeme ťa zastúpiť.

6. Označte, v ktorej skupine slov nie je pravopisná chyba.

- a) rival, rytier, piroh, pylón
- b) tyráž, titan, liga, lyrika
- c) mixér, mýtus, systém, sygnál
- d) bycikel, byrokrat, citát, cyklus

Ukážka 2

Vlašské orechy sú výbornou pochúťkou, ale aj surovinou do šalátov, nátierok, varených jedál či rôznych múčnikov. Napriek tomu dávame prednosť rôznym iným, najmä praženým a soleným orieškom, ktoré neprospievajú nášmu zdraviu. Naopak vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu, pre obsah vitamínov skupiny B sa o nich hovorí, že sú „potravou pečene a mozgu“. A vzhľadom na obsah nenasýtených mastných kyselín účinne chránia srdce.

7. Určte, v ktorej z možností sú všetky slová synonymá k zvýraznenému slovu v ukážke 2:

- a) bezchybná, senzáčná, zdatná, brilantná, eminentná
- b) báječná, šťastná, úžasná, znamenitá, vydarená
- c) vynikajúca, prvotriedna, elitná, jedinečná, skvelá
- d) významná, perfektná, bravúrna, spoločenská, ideálna

8. Ktorá možnosť obsahuje viacnásobný nezhodný prívlastok?

- a) vlašské orechy sú výbornou pochúťkou
- b) vlašské orechy sú bohatým zdrojom draslíka
- c) praženým a soleným orieškom
- d) zdrojom draslíka, magnézia, zinku, medi a selénu

9. Ktorý jazykový štýl je uplatnený v ukážke 2? _____

10. Čo je štýl?

- a) cieľavedomý výber a usporiadanie jazykových prostriedkov
- b) spôsob usporiadania myšlienok do logickej nadväznosti
- c) konkrétny uzavretý jazykový celok
- d) spôsob výberu a usporiadania obsahových prvkov

11. Utvorte antonymum k slovu *bohatý*. _____

12. Ktorý slohový postup je použitý v ukážke 2? a) opisný b) odborný c) informačný d) výkladový

Ukážka 3

Text A

A. Sládkovič: *Detvan* (úryvok)

Na mládencovi zrak uložila -
tak nešťastný k nebu hľadí: -
do duše duša jej sa mu vryla
a k srdcu šla na vohľady,
v ňom ona vidí svet svoj zaviaty,
bez neho je nič, s ním nezná straty,
ona v ňom a z neho žije,
nezná nádheru dráždivú slávu,
ani poklôn a rodu výšavu:
tak on poklad jej celý je.

Text B

A. Sládkovič: *Marína* (úryvok)

Pamätáš, moja, tie tiché mraky?
Pamätáš dni tie ružové?
Pamätáš lúk tých jarné zázraky?
Pamätáš chládky lipové?
Pamätáš tamtie nebeské doby,
v ktorých utíchli srdca žaloby
a nebo na zem zväbili?
Pamätáš na tie duše spanilé,
ktoré nám vždycky tak boli milé
a jedno s nami cítili?

13. V ktorej možnosti sú správne pomenované nasledujúce umelecké jazykové prostriedky?

do duše duša jej sa mu vryla; dráždivá sláva; na mládencovi zrak uložila; duše spanilé

- a) personifikácia, epiteton, personifikácia, oslovenie
- b) metafora, epiteton, metafora, epiteton
- c) personifikácia, personifikácia, metafora, oslovenie
- d) metafora, metafora, epiteton, epiteton

14. Ako sa nazýva umelecký jazykový prostriedok, ktorý je podčiarknutý v texte B ukážky 3? _____

15. Oba texty ukážky 3 sú: a) prírodná lyrika b) spoločenská lyrika c) ľúbostná lyrika d) reflexívna lyrika

16. Napíšte schému a pomenujte rým, ktorý autor použil v prvých štyroch veršoch textu A ukážky 3. _____

17. V ktorej možnosti sú uvedené iba akostné prídavné mená?

- a) tiché, ružové, jarné, lipové
- b) nebeské, tiché, ružové, spanilé
- c) nebeské, jarné, lipové, spanilé
- d) tiché, ružové, milé, nešťastný

18. Zvýraznenú vetu v texte A z ukážky 3 napíšte v množnom čísle. _____

19. Vysvetlite význam slova vohľady.

.....

20. Akým vetným členom je slovo jarné v spojení jarné zázraky?

21. Podľa akého vzoru sa skloňuje slovo jarný?

22. V ktorej možnosti sú všetky slová napísané správne?

- a) akademické tituly, v hoteli, na pologuli,
- b) pri posteli, na taniery, nové radiátory,
- c) v mori, všetky hoteli, v peknej košeli,
- d) dve pologuly, v hoteli, akademické tituly.

23. Slovné spojenia dajte do L. sg.:

sokolie oko

24. Vysvetlite frazeologizmus: *Ani pes po ňom neštekol*.